

Förslag för en välfungerande djurvälstånd

Inspel till kommande forsknings- och innovationsproposition, dnr U2023/01467

Gröna arbetsgivare
Storgatan 19
Box 55525
102 04 Stockholm

08-762 72 40
info@grona.org
www.grona.org

Servicebolag: Arbio AB
Orgnr: 556067-2924

Sammanfattning

Kompetensbristen inom djursjukvården äventyrar Sveriges förmåga att uppfylla djurskyddslagen och skapar onödigt lidande hos våra djur.

Gröna arbetsgivare och sektionen Svensk Djursjukvård vill inför arbetet med den kommande forsknings- och innovationspropositionen lämna följande förslag:

- Stärk forskningsanslaget till veterinärmedicin och husdjursvetenskap vid SLU.
- Se över forskningsfinansiärernas ramverk och säkerställ att det finns ett tydligt ansvar för veterinärmedicinsk grundforskning i Sverige som omfattar såväl lantbruksdjur som sällskapsdjur.
- Uppdra åt SLU att utöka antalet utbildningsplatser på veterinär- och djursjukskötarutbildningarna till 200 respektive 160.
- Uppdra åt SLU att utreda förutsättningar för en distribuerad modell för djursjukvårdsutbildningarna samt möjlighet att bedriva verksamhet på fler orter än Uppsala.

Vi tar gärna ett uppföljande möte för att diskutera den utmanande situationen inom djursjukvården och möjliga lösningar för att nå en välfungerande djurvälstånd i Sverige.

Kompetensbristen inom djursjukvården

Det råder stor kompetensbrist inom djursjukvården. Såväl Arbetsförmedlingen, SCB och Universitetskanslersämbetet har kommit fram till slutsatsen att det råder brist på veterinärer i Sverige både på kort och lång sikt. Det framkommer även tydligt i den statliga utredningen om djursjukvården som presenterades förra året, SOU 2022:58. Bristen på medicinsk personal skapar onödigt lidande hos djur och äventyrar både Sveriges förmåga att uppfylla djurskyddslagen och att leva upp till livsmedelsstrategin.

Sverige är långt ifrån självförsörjande vad gäller veterinärkompetens. Under perioden 2012 till 2021 har Jordbruksverket utfärdat 2 149 nya veterinärlegitimationer. Av dessa har 870 veterinärer utbildats i Sverige. Djursjukvården är i dag helt beroende av att människor med veterinärexamen från andra länder väljer att flytta till Sverige och ansöka om legitimation. Det handlar både om andra nationaliteter och svenska studenter som utbildat sig till veterinär i andra länder för att sedan återvända till Sverige. Den senare gruppen ser vi dock minska år för år. Antalet veterinärstudenter som studerar med studiestöd inom EU, exklusive Sverige och Storbritannien, har mer än halverats under de senaste tio åren, från 392 studenter år 2010 till 176 studenter år 2021. Det gör att den veterinärbrist vi upplever i dag riskerar att förvärras framöver.

Det råder även brist på djursjukskötare i Sverige i dag. Som en följd av det bedrivs en stor del av djursjukvården med undantag från regelverk som gör att djurvårdare får utföra delar av de legitimerade djursjukskötarnas arbetsuppgifter. Det gäller exempelvis hantering av narkos och intravenösa injektioner. Precis som för veterinärer är det SLU som utbildar djursjukskötare, men då motsvarande utbildning bara finns i ett fåtal andra länder i världen finns inte möjligheten att hitta arbetskraft utanför Sveriges gränser.

Inom Svensk Djursjukvård ser vi den låga självförsörjningsgraden som en stor risk för Sveriges kompetensförsörjning och landets förmåga att upprätthålla en djurvälstånd i enlighet med djurskyddslagen.

Otillräcklig utbyggnad

De senaste åren har SLU antagit 100 studenter på veterinärprogrammet och cirka 80 studenter har examinerats årligen. I budgetpropositionen 2021 tillförde regeringen medel till SLU som innebär att utbildningsplatserna successivt ökats från 100 till 145. Samtidigt ökades platserna på djursjukskötartutbildningen från 100 till 115. Dessa insatser är inte tillräckliga. I SOU 2022:58 framgår att Sverige bör ha minst 180 till 220 utbildningsplatser på veterinärutbildningen, och 160 på djursjukskötartutbildningen inom en tio- till femtonårsperiod. Utifrån branschens perspektiv är det lågt räknat.

En jämförelse med våra närmaste grannländer visar att Norge och Finland delar Sveriges utmaning med låg självförsörjandegrad. I Danmark utexamineras nästan dubbelt så många veterinärer som i Sverige, men trots det bedöms det vara kompetensbrist i landet. Den danska regeringen har beslutat om en omfattande satsning som innebär att antalet utbildningsplatser utökas från 180 till 245 och att även Aarhus Universitet från och med hösten 2024 ska erbjuda veterinärutbildning.

Fler utbildningsplatser

Hämskon för fortsatt utbyggnad av veterinärutbildningen är tvådelad – dels brist på tillgång till djur i den kliniska undervisningen, dels brist på undervisande personal med forskningsmeritering. Att bygga ut veterinär- och djursjukskötartutbildningarna ytterligare inom ramen för SLU:s verksamhet skulle kräva att SLU förändrar sin arbetsmodell.

Våra medlemsföretag har årligen över 1,4 miljoner patientbesök fördelat på kliniker och djursjukhus över hela Sverige och är beredda att ta ett större ansvar för de kliniska undervisningsmomenten. Det skulle innebära att praktiska delar av utbildningarna kan förläggas till befintliga veterinärkliniker i landet vilket gör att resurser på universitetsdjursjukhuset avlastas och fler studenter kan utbildas.

Verksamhetsförlagd utbildning på privata kliniker ingår i dag till viss del i djursjukskötartutbildningen, vi ser att det skulle vara möjligt att även inkludera verksamhetsförlagd utbildning inom veterinärutbildningen. I Danmark startar till hösten 2024 en ny veterinärutbildning på Aarhus Universitet där all klinisk undervisning sker i samarbete med veterinärkliniker utanför campus.

Svensk Djursjukvårds förslag är att utöka antalet utbildningsplatser på veterinär- och djursjukskötartutbildningarna till 200 respektive 160, för att motsvara arbetsmarknadens efterfrågan.

Vi föreslår att SLU får i uppdrag att, tillsammans med oss i Svensk Djursjukvård och Distriktsveterinärerna, utreda förutsättningarna för att införa en distribuerad modell för klinisk undervisning som till delar kan ersätta undervisning vid universitetsdjursjukhuset.

Vi föreslår även att SLU får i uppdrag att se över om veterinär- och djursjukskötartutbildningarna kan ges vid fler än ett campus. Med en geografisk spridning i landet underlättas rekrytering till utbildningarna, ett större djurunderlag, samarbete kring praktikplatser och i förlängningen möjligheten för veterinärkliniker att rekrytera kompetent personal.

Ökad forskningsfinansiering

SLU uppger i sitt remissvar till SOU 2022:58 att de står inför stora praktiska och reella svårigheter med kompetensförsörjning på lärarsidan, det vill säga att SLU har för få lärare. För att kunna utöka undervisningsverksamheten behöver SLU fokusera på att bygga lärarkompetens de närmsta fem till tio

åren. En sådan satsning kommer att kräva en utökad satsning på forskning, som är grunden för akademisk kompetensförsörjning.

En anledning till att vi i Sverige i dag har allt för få forskningsmeriterade veterinärer är att de externa forskningsmedlen har minskat drastiskt, framför allt sedan statliga Medicinska forskningsrådet lades ned år 2000. Därefter har Formas varit den största bidragsgivaren till forskningen inom fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap. Nivåerna på anslagen har sedan dess minskat med i storleksordningen 15–20 miljoner kronor årligen, vilket enligt SLU skulle ha finansierat cirka 100 doktorandtjänster över åren.

Bakgrunden till den minskade tilldelningen av externa anslag är att grundforskningen inom veterinärmedicin och husdjursvetenskap hamnat mellan stolarna sedan det Medicinska forskningsrådet lades ned. Finansieringen av den humanmedicinska forskningen blev då Vetenskapsrådets uppgift, medan den veterinärmedicinska forskningen övertogs av Formas. I Formas rapporteringskrav står explicit att forskningsprojekten ska gynna hållbarhet utifrån definitionen i Agenda 2030. Det gör att den del av veterinärmedicinsk forskning som handlar om livsmedelsförsörjning och lantbruksdjur faller inom ramen för finansiering, medan forskning som inriktar sig på hälsa hos häst och sällskapsdjur inte gör det. Resultatet har blivit en utarmning av den svenska forskarkåren inom veterinärmedicin, och nu är det nödvändigt med en särskild satsning för att säkerställa kompetensen inom veterinärmedicin i Sverige.

Svensk Djursjukvård föreslår att det i den kommande forskningspropositionen görs en särskild satsning för att stärka forskningsmeriteringen inom veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

Svensk Djursjukvård föreslår även att de statliga forskningsfinansiärernas ramverk ses över och att det finns ett tydligt uttalat ansvar för veterinärmedicinsk grundforskning i Sverige som omfattar såväl lantbruksdjur som sällskapsdjur.

Ny myndighetsstruktur för forskningsfinansiering

I oktober 2023 presenterade utredare Ingrid Petersson sitt förslag för en ny myndighetsstruktur för forskningsfinansiering i Sverige, SOU 2023:59.

Svensk Djursjukvård har tagit del av utredningen och välkomnar översynen av forskningsfinansiärernas uppdrag. Vi vill betona att det är av stor vikt att myndigheternas ramverk för finansiering inte utestänger viktig grundforskning inom veterinärmedicin och husdjursvetenskap.

Vi föreslår att det ska finns ett tydligt uttalat ansvar för veterinärmedicinsk grundforskning i Sverige som omfattar såväl lantbruksdjur som sällskapsdjur.

Om Gröna arbetsgivare och Svensk Djursjukvård

Gröna arbetsgivare är den arbetsgivarorganisation som företräder arbetsgivare inom djursjukvård, jordbruk, skogsbruk, trädgårdsodling, trädgårdsanläggning och golf samt därtill angränsande verksamheter.

Sektionen Svensk Djursjukvård företräder 173 företag med 253 kliniker och djursjukhus, som sammanlagt har nära 4 700 anställda. Vårt mål är trygga djur och hög kvalitet inom djursjukvården. Vi arbetar målmedvetet för att våra medlemsföretag ska få bästa möjliga förutsättningar att driva företag samt att djur och djurägare ska få bästa möjliga kvalitet och service. Vi verkar också för branschens långsiktiga utveckling och företräder medlemmarna i kontakten med myndigheter och beslutsfattare.

För mer information kontakta Emma Terander, branschansvarig Svensk Djursjukvård, tfn 08-762 72 57 eller e-post emma.terander@grona.org.